

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2017. július 13.
(OR. en)

11272/17

**Intézményközi referenciaszám:
2017/0158 (COD)**

**UD 183
ENFOCUSTOM 175
EF 167
ECOFIN 649
JAI 694
COSI 166
COTER 74
RELEX 658
DROIPEN 104
COPEN 239
CODEC 1251**

JAVASLAT

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Jordi AYET PUIGARNAU igazgató
Az átvétel dátuma:	2017. július 13.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2017) 375 final
Tárgy:	Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a kulturális javak behozataláról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2017) 375 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2017) 375 final

Brüsszel, 2017.7.13.
COM(2017) 375 final

2017/0158 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a kulturális javak behozataláról

{SWD(2017) 262 final}

{SWD(2017) 263 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

A 2015. évi európai biztonsági stratégia¹ és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem fokozásáról szóló 2016. évi cselekvési terv² keretében a Bizottság bejelentette, hogy jogalkotási javaslatot készít a kulturális javak tiltott kereskedelme ellen. Az Európai Parlament és a Tanács üdvözölte az európai biztonsági stratégiát³ és a cselekvési tervet és a munkálatok intenzitásának további fokozását kérte⁴. 2017. március 15-én elfogadták a terrorizmus elleni küzdelemről szóló irányelvet, és azon belül a terrorizmus számára anyagi támogatást nyújtó egyénekre vagy szervezetekre vonatkozó büntetőjogi szankciókról szóló rendelkezéseket⁵.

A jogalkotási javaslat készítésére vonatkozó szándék bejelentése az Európai Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett „A nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégia felé” című közös közleményében is megtörtént⁶.

Világszinten e javaslatot a G20-ak vezetőinek 2017. július 8-i nyilatkozatának⁷ fényében is kell tekinteni, amelyben kinyilvánították a terrorizmusfinanszírozás alternatív formáinak, így a régiségek fosztogatásának és csempészetének megakadályozása iránti elkötelezettségüket.

A rendelet és az alábbiakban bemutatott intézkedések a kulturális helyszínek ISIS/Dáís általi lerombolásáról szóló, 2015. április 30-i európai parlamenti állásfoglalásra is reagálnak, amely állásfoglalás többek között határozott lépések megtételére szólít fel a kulturális javak tiltott kereskedelmének megszakítását, bírónak, rendőr- és vámtiszteknek, kormányzati hatóságoknak és általában a piaci szereplőknek szóló európai képzési programok létrehozását, valamint olyan figyelemfelkeltő kampányok kidolgozását illetően, amelyek eltántorítják az embereket a háborús övezetektől és tiltott kereskedelemről származó kulturális javak adásvételétől.

A Tanács a 2016. február 12-i következtetéseiben emlékeztetett a kulturális javak tiltott kereskedelme elleni harc sürgős fokozásának fontosságára, és felszólította a Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb javasoljon jogalkotási intézkedéseket e témakörben.

2017. március 24-én a 2347 (2017) számú határozatával⁸ az ENSZ Biztonsági Tanácsa lépések megtételére kérte a tagállamokat a kulturális javak tiltott kereskedelme és

¹ COM(2015) 185 final, 2015. április 28.

² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Cselekvési terv a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem fokozásáról [COM(2016) 50 final], 2016. február 2.

³ Az Európai Parlament 2015. július 9-i állásfoglalása az európai biztonsági stratégiáról (2015/2697(RSP)).

⁴ Az Európai Tanács 2015. december 18-i következtetése.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/541 irányelve (2017. március 15.) a terrorizmus elleni küzdelemről, a 2002/475/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról, valamint a 2005/671/IB tanácsi határozat módosításáról; HL L 88., 2017.3.31., 6–21. o.

⁶ JOIN(2016) 29 végleges.

⁷ <https://www.g20.org/gipfeldokumente/G20-leaders-declaration.pdf>

⁸ <http://unscr.com/en/resolutions/doc/2347>

csempészete ellen, különösen a fegyveres konfliktus érintette területekről származó kulturális javak és terroristacsoportok által végzett kereskedelem esetében. Ugyancsak 2017 márciusában a G7-csoport kulturális miniszterei felszólítottak minden államot a határokon átcsempészett, fosztogatással szerzett kulturális vagyontárgyak kereskedelmének tiltására, miközben hangsúlyozták a nemzetközi igazságügyi és bűnüldöző hatóságok közötti szorosabb együttműködés fontosságát⁹.

A 2017. március 25-i Római Nyilatkozatban a 27 tagállam vezetői és az EU-intézmények szintén megerősítették a kulturális örökség és a kulturális sokféleség védelme iránti elkötelezettségüket. A kulturális javak tiltott kereskedelme elleni közdelem kulcsfontosságú európai fellépés a kulturális örökség 2018-as európai éve során.

A kezdeményezés célja, hogy megakadályozza a harmadik országból tiltott módon kivitt kulturális javak EU-ba való behozatalát és az EU-n belüli tárolását, és ezáltal csökkentse a kulturális javak csempészését, küzdjön a terrorizmusfinanszírozás ellen és védje a kulturális örökséget, különösen a fegyveres konfliktus által érintett forrásországokban található régészeti tárgyakat. E célból az alábbiakat javasolja: a kulturális javak közös fogalmának meghatározása a behozatal tekintetében; annak biztosítása, hogy az importőrök gondosan járjanak el, amikor harmadik országból kulturális javakat vásárolnak; szabványosított információk meghatározása a javak törvényes voltának tanúsítására; a csempészettől való hatékony elrettentés; valamint az érintetteknek a kulturális örökség védelmében való aktív részvételének előmozdítása.

A javaslat nem kapcsolódik a REFIT-hez.

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

Jelenleg nem léteznek közös szabályok a kulturális javak harmadik országokból történő behozatalára, kivéve az Irakkal fennálló gazdasági és pénzügyi kapcsolatok egyes korlátozásairól szóló, 2003. július 7-i 1210/2003/EK tanácsi rendeletet¹⁰ és a szíriai helyzetre tekintettel korlátozó intézkedések meghozataláról szóló 36/2012/EU tanácsi rendeletet¹¹, amelyek az ezen országokkal a kulturális javak terén folytatott kereskedelem tilalmát írják elő. A kezdeményezés célja, hogy kiegészítse ezt a két intézkedést, valamint a kulturális javak kiviteléről szóló meglévő uniós jogszabályt (116/2009/EK rendelet¹²) is.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A javasolt rendelet kiegészíti az Európai Unió kulturális javak kereskedelmére vonatkozó jogi keretrendszerét, amely mindeddig csak a kulturális javak kiviteléről szóló jogszabályt¹³ és a tagállamok területéről jogellenesen kivitt kulturális javak visszaszolgáltatásáról szóló

⁹ http://www.beniculturali.it/mibac/multimedia/MiBAC/documents/1490881204940_DECLARATION-Dichiarazione.pdf

¹⁰ HL L 169., 2003.7.8., 6. o.

¹¹ HL L 16., 2012.1.19., 1. o.

¹² A Tanács 116/2009/EK rendelete (2008. december 18.) a kulturális javak kiviteléről; HL L 39., 2009.2.10., 1. o.

¹³ HL L 324., 2012.11.22., 1. o.

jogszabályt¹⁴ tartalmazta, a behozatal tekintetében pedig az Irakból és Szíriából származó kulturális javak kereskedelmére vonatkozó korlátozó intézkedésekre korlátozódott.

A rendelet rendelkezéseinek végrehajtását – jelenleg is zajló vagy a jövőben indítandó – uniós fellépések sora kíséri majd, amelyek a kulturális javak tiltott kereskedelmének mind a kínálati, mind a keresleti oldalát előmozdító tényezőket kezelik, mint például a felkészültség és az átvilágítási szabályok alkalmazásának egyenetlen szintje a tagállamokban, valamint a forgalom egyes kiindulási országaiban, különösen a sérülékeny környezetekben tapasztalható gyenge kapacitás.

A kulturális vagyon csempészete elleni küzdelem az EU szervezett bűnözés elleni küzdelmének része. A Bel- és Igazságügyi Tanács 2017. május 18-i határozata¹⁵ nyomán a bűnüldözési hatóságok közötti fokozott operatív együttműködés tovább folytatódik a **súlyos és szervezett bűnözés elleni 2018–2021. évi uniós szakpolitikai ciklusban**.

Egy 2017–18-as kísérleti projekt keretében az EU az Egyesült Nemzetek Szervezetének Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetével (UNESCO) együttműködésben a **kulturális javak csempészete tárgyában képzési modulokat tervez az érintett szakmai csoportok, köztük rendőrök számára**. Ugyanezen kísérleti projekt biztosítja majd a **kulturális javak tiltott kereskedelmének kiterjedéséről szóló átfogó tanulmány** finanszírozását, amely a csempészet útvonalaira, mennyiségeire és működési módjaira, valamint az új technológiáknak az ellene történő fellépés során való használatára fókuszál.

A bűnüldözési hatóságok kapacitásépítéséhez segítséget nyújt az **Európai Unió technikai segítségnyújtási és információcsere eszköze (TAIEX)** is. Az elmúlt évek során számos munkaértekezletre került sor a kulturális javak tiltott kereskedelme elleni küzdelem témakörében: például Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaságban, Törökországban, Koszovóban, Bosznia-Hercegovinában és Szerbiában. A korábban csak a szomszédságba tartozó országokban elérhető TAIEX-támogatás most már a világ más részein is alkalmazható.

A kulturális örökség területének szakértői egyre nagyobb mértékben vesznek részt az Európai Unió, az ENSZ és a Világbank közös, **katasztrófák utáni szükségfelmérési, helyreállítási és békefolyamati értékelési** misszióiban a kulturális örökséget érintő károk és kockázatok, köztük a csempészet felméréseinek segítése érdekében.

Ez a kezdeményezéslista nem teljes. A közeli jövőben a javasolt rendelet végrehajtásának elősegítését célzó és annak célkitűzéseit támogató további intézkedések meghozatalára kerül sor.

A javaslat összhangban áll az Unió más szakpolitikáival is, és hozzájárul azokhoz, jelesen:

- az *európai biztonsági stratégia*¹⁶, amely hangsúlyozza a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni küzdelem fontosságát;
- a *terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem fokozásáról szóló cselekvési terv*, amely felsorol számos olyan szakpolitikai és jogi kezdeményezést (beleértve ezt a javaslatot is), amelyet ezen a területen az átfogó megközelítés részének kell tekinteni; valamint

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/60/EU irányelve (2014. május 15.) a tagállamok területéről jogellenesen kivitt kulturális javak visszaszolgáltatásáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról (átdolgozás); HL L 159., 2014.5.28., 1–10. o.

¹⁵ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8654-2017-INIT/en/pdf>

¹⁶ COM(2015) 185 final.

- a terrorizmus elleni küzdelemről, valamint a terrorizmus elleni küzdelemről szóló 2002/475/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv, amely a terrorizmust anyagilag támogató egyénekkkel vagy szervezetekkel szemben alkalmazandó büntetőjogi szankciókra vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

Az Európai Unió az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 3. és 207. cikke értelmében kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a kereskedelempolitika és a vámjogszabályok, például a behozatali vámellenőrzési intézkedések terén.

Az EUMSZ 207. cikkében foglalt felhatalmazás értelmében a közös kereskedelempolitika végrehajtásának kereteit meghatározó intézkedéseket rendes jogalkotási eljárás keretében elfogadott rendeletekben az Európai Parlament és a Tanács határozza meg. Ilyen például a kulturális javak kiviteléről szóló 116/2009/EK rendelet esete is, amelyet az EUMSZ 207. cikke alapján fogadtak el.

• Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)

Tárgytalan

• Arányosság

Az előnyben részesített szakpolitikai választás szabályozási és nem szabályozási szakpolitikai alternatívákat kombinál. A javasolt szabályozó intézkedés hatóköre az e javakra vonatkozó 250 éves minimális korhatárnak köszönhetően a jogszerű kereskedelem akadályozása nélkül a kulturális javak széles területét lefedi. Ez a korhatár az egyes joghatóságokban érvényben lévő szabályokkal összhangban kiegyensúlyozott megközelítést garantál, valamint segít a nemzetközi szintű egységes megközelítés biztosításában. Ezenkívül, az Unió vámterületére történő belépést megelőző ellenőrzés szintjének differenciálása a kulturális javak egyes kategóriái – például régészeti leletek vagy műemlékek részei – esetében a háborús fosztogatás vélt kockázata alapján történik.

Lásd a hatásvizsgálati jelentésben és különösen annak 7.3.5. és 7.4.4. szakaszában foglalt arányossági megfontolásokra mutató hivatkozásokat.

• A jogi aktus típusának megválasztása

Ebben az esetben az EUMSZ 207. cikkével összhangban – amely a javaslat jogalapja – a megfelelő jogi aktus az európai parlamenti és tanácsi rendelet.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata**

Jelenleg nincs a kulturális javak behozatalára vonatkozó uniós jogszabály, ezért ez a javaslat nem kapcsolódik utólagos értékelésekhez vagy célravezetőségi vizsgálatokhoz.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

A Bizottság az alábbi konzultációkat szervezte az érdekelt felekkel:

1. Nyitott és nyilvános konzultáció¹⁷ az Európa-szerveren, amely 2016. október 23. és 2017. január 23. között állt nyitva valamennyi érdekelt észrevételei előtt. A kérdőívet úgy alakították ki, hogy az alkalmas legyen az érdekeltek alábbi kategóriái nézeteinek és véleményének rögzítésére: állampolgárok, vállalkozások, szakmai szervezetek és érdekképviselők, nem kormányzati szervezetek és a civil társadalom, hatóságok. A kérdőív a kulturális javak tiltott csempészetének problémakörét, a kulturális javak behozatala kapcsán a tiltott kereskedelem és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem érdekében teendő lépéseket, valamint a lehetséges jogalkotási intézkedések hatását és paramétereit célozta meg. A Bizottsághoz összesen 305 észrevétel érkezett.

Bár erőteljes annak támogatottsága, hogy az Unió a behozatalra vonatkozó vámjogszabályokat fogadjon el, az arra vonatkozó vélemények megoszlanak, hogy ezek az intézkedések hozzájárulnának-e a szervezett bűnözés és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemhez; a vállalkozások többnyire úgy vélik, hogy nem. A vélekedések szerint a jelenlegi rendszer egyik gyengesége a legális származás megállapításának nehézsége. Az intézkedés hatálya alá tartozó javak meghatározása fő kritériumainak a ritkaságot, a történelmi/oktatási értéket, a kort, valamint az adott kulturális javak konfliktus érintette területről való származását tartják. A vállalkozások szemmel láthatóan azt részesítik előnyben, hogy az intézkedéseket elsősorban az exportáló országok hajtsák végre a saját örökségük védelme érdekében – az Európai Unió általi segítséggel –, míg a hatóságok és a civil társadalom erőteljesen egy olyan uniós jogszabály mellett van, amely lehetővé teszi a vámhatóságok számára a tiltott kulturális javak Európai Unióba történő belépésének megakadályozását.

A legális származás igazolására szolgáló dokumentálási követelmények tekintetében a vállalkozások láthatóan többnyire az öntanúsítási űrlapot (eskü alatt tett nyilatkozat) támogatnák, míg a hatóságok a kiviteli igazolások mellett vannak (valójában az írásos észrevételek alapján úgy tűnik, hogy azt támogatnák, hogy a behozatali engedélyek kiviteli igazolások alapján kerüljenek kibocsátásra).

2. A Bizottság továbbá három találkozót szervezett a kulturális javakkal kapcsolatos vámügyi kérdések szakértői csoportja (a tagállamok vám- és kulturális hatóságainak képviselői) számára, amely találkozók alkalmával sor került a kezdeményezés bemutatására, majd részletes véleménycserére és a különböző kihívások és célkitűzések megtárgyalására. A tagállamok küldötteit felkérték arra, hogy a különböző lehetőségekről írásos állásfoglalásokat

¹⁷ A konzultációról készült kivonatos jelentés összegzését lásd: https://ec.europa.eu/info/consultations_hu

nyújtsanak be, amit többen meg is tettek. Bár minden tagállam egyetért abban, hogy lépéseket kell tenni a behozatalt illetően, eltérő mértékben támogatták az adott intézkedéseket. A tagállamok nagy csoportja úgy nyilatkozott, hogy a kulturális javak korlátozott számú kategóriáinak, nevezetesen a jelenlegi geopolitikai helyzetben leginkább veszélyeztetett kategóriák esetében támogatja a behozatali engedélyek alkalmazását.

3. A tagállamok vám- és kulturális hatóságait a különböző szabályozási opciók lehetséges vagy várt közigazgatási hatásáról (költség vagy egyéb terhek) is megkérdezték.

A 16 beérkezett válaszból 12 részleges információt tartalmazott a szabályozási szakpolitikai alternatívákkal kapcsolatos alakiságok teljesítéséhez szükséges időre vonatkozóan. A tagállamok többsége nem tudott becslésekkel szolgálni, feltüntetve, hogy a jelenlegi rendszerük és eljárásaik szerkezete azt nem teszi lehetővé. Az eredmények (a standard költségmodell segítségével extrapolált válaszok) többnyire nem voltak meggyőzőek, mivel a becslések csak egyes szakpolitikai alternatívákra vonatkoztak, másokra nem.

4. Egy külső vállalkozó is végzett felmérést, „A kulturális javakkal folytatott tiltott kereskedelem elleni küzdelem: az Európai Unió vámügyi kérdéseinek elemzése”¹⁸ című tanulmány keretében. Részletes kérdőívek kerültek megküldésre vállalatoknak, szervezeteknek, hatóságoknak és nemzetközi szervezeteknek. A hatásvizsgálati jelentésben sor került a felmérés tanulmányban szereplő következtetései felhasználására, elsősorban azon következtetések esetében, amelyek a kulturális javak kiviteléről szóló uniós rendelet és az Irakra és Szíriára vonatkozó két szankciós rendelet végrehajtása során szerzett tapasztalatokkal kapcsolatosak.

• **Hatásvizsgálat**

Hatásvizsgálat készült¹⁹, és a Szabályozói Ellenőrzési Testület először kedvezőtlen véleményt²⁰, majd az ismételt benyújtáskor kedvező véleményt²¹ adott ki a probléma és az azonosított célkitűzések megfogalmazásának áttekintését, valamint az érintett szakpolitikai alternatívák világosabb és strukturáltabb bemutatásának és tartalmának közreadását követően.

Az azonosított problémák kezelésére kiválasztott alternatívák összeegyeztethetők, és megakadályoznák a harmadik országokból törvénytelenül exportált kulturális javak EU-ba való behozatalát és az EU-n belüli tárolását, ezáltal csökkentenék a kulturális javak csempészésének mértékét, küzdenének a terrorizmusfinanszírozás ellen és védenék a kulturális örökséget, különösen a fegyveres konfliktus által érintett forrásországokban. A várakozások szerint a fő célkitűzés szükségtelen közigazgatási terhek létrehozása nélkül lenne elérhető. Különösen az alábbiakon keresztül valósulna meg:

1. A figyelem felkeltése a potenciális vevők, különösen turisták és utazók, valamint vám- és egyéb bűnüldöző hatóságok körében.

2. Rendelet, amely vámellenőrzési intézkedéseket ír elő a szabad forgalomba bocsátásra vagy további különleges vám eljárások alá helyezésre (például vámszabad területen való elhelyezés) bejelentett kulturális javakra, az árutovábbítási eljárás alatt álló áruk kivételével. Az

¹⁸ Közzétételére még nem került sor.

¹⁹ Lásd: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia&language=hu>

²⁰ Lásd: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia&language=hu>

²¹ Lásd: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia&language=hu>

ellenőrzések a Nemzetközi Intézet a Magánjog Egységesítéséért (UNIDROIT) lopott vagy illegálisan exportált kulturális javakról szóló 1995. évi egyezményében meghatározottak szerinti kulturális javakra vonatkoznak, amelyek kora legalább 250 év. E kulturális javak esetében az azokat az Unió vámterületére bejuttatni szándékozó személynek az alábbi dokumentumokat kell bemutatnia a legális származás, azaz a forrásországból történő kivitel törvényességének igazolására:

– régészeti tárgyak, műemlékek leválasztott részei, valamint ritka kéziratok és ősnymtatványok esetében az adott személynek a beléptető tagállam által e célra kijelölt illetékes hatóságnál kell kérelmeznie a behozatali engedélyt a javak forrásországból történő legális kivitelének igazolásával,

– egyéb kulturális javak esetében az adott személynek aláírt nyilatkozatot (eskü alatt tett nyilatkozat) kell benyújtania a vámhatóság számára, amelyben tanúsítja, hogy a javakat jogszerűen vitték ki a forrásországból, és ehhez a tárgyat részletesen leíró szabványos objektumazonosító dokumentumot kell csatolnia. A vámhatóság nyilvántartásba veszi ezeket a dokumentumokat és egy-egy példányt megőriz belőlük.

A kiválasztott szakpolitikai alternatívák a várakozások szerint teljesítik a fent feltüntetett fő célkitűzést, valamint számos egyéb specifikus célkitűzést az alábbiak szerint:

A kulturális javaknak az 1995. évi UNIDROIT-egyezményben foglalt fogalommeghatározását választva és a 250 éves minimális korrallal együtt az alternatíva közös fogalommeghatározást állapít meg a kulturális javakra a behozatal tekintetében, ami arányos a jogszerű kereskedelem akadályozása nélküli szükséges védelemmel (a javak széles köre). A kulturális javakra és azok származására vonatkozó információknak akár behozatali engedély kérelmezése, akár a szabványos objektumazonosító űrlap kitöltése révén való megadásának követelménye biztosítja, hogy a vevők és importőrök az Európai Unióban gondosságot tanúsíthassanak az Európai Unióba bevitt kulturális javak törvényessége tekintetében. Az Európai Unióba behozott kulturális javak azonosságára vonatkozó szabványosított dokumentumok előírása ugyanakkor nagyban megkönnyíti a vámellenőrzést is. Az előírások megsértését sújtó szankciókra vonatkozó (a tagállamok által törvénybe foglalt) rendelkezések hatékonyabbak a kulturális javak csempészésétől való elrettentés tekintetében.

E szakpolitikai alternatíva választása teljes mértékben koherens a kulturális javak bizonyos olyan kategóriái esetében megnövekedett kockázatra adott hatékony válasz iránti azonosított igényekkel, amely kategóriákat – nevezetesen a régészeti örökséget – azok jellegénél fogva közvetlenül fenyegeti az elvesztés vagy szétszóródás veszélye. Ami azt illeti, éppen ezek azok a kulturális javak, amelyeket a terroristák és egyéb háborúban álló felek kiszemelnek a tevékenységeik finanszírozása céljára. A megfelelési költségek tekintetében felmerülhetnek bizonyos kiadások e javak behozatali engedélye iránti kérelem elkészítése során, de ezek a kulturális javak behozatalának csupán töredékét²² teszik ki.

²² Mivel a kulturális javak vámnómenklatúrájában nincsenek részletes alszámok, a rendelkezésre álló statisztikai és ezáltal mennyiségi adatok korlátozottak, és nem biztosítják az elvárt pontosságot. A harmonizált rendszer 97. fejezete, amelybe a „művészeti tárgyak, gyűjteménydarabok és régiségek” tartoznak, nem tartalmaz elegendő albontást, hogy lehetővé tegye a kulturális javak specifikus kategóriáira vonatkozó kereskedelmi adatok gyűjtését. Ennek eredményeképpen a végrehajtott értékelés többnyire kvalitatív jellegű.

Ez az alternatíva arányos lenne a meghatározott célkitűzésekkel, mivel a behozatali igazolásra vonatkozó követelményeket a kapcsolódó kockázatokkal összhangban szervezi, valamint könnyen hozzáigazítható a változó körülményekhez és a csempészeti profilokhoz.

Végezetül a potenciális vevőket, valamint a vámhatóságokat és egyéb bűnüldözési szerveket megcélzó figyelemfelkeltő kampányok szervezése előmozdítja az érintettek csempészet visszaszorításában való aktív részvételét.

- **Alapjogok**

A tervezett intézkedések valószínűleg hatást gyakorolnak az alábbi jogokra, amelyeket az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: az EU Alapjogi Chartája) következő cikkei rögzítenek:

- a vállalkozás szabadsága (az EU Alapjogi Chartájának 16. cikke); valamint
- a tulajdonhoz való jog (az EU Alapjogi Chartájának 17. cikke).

A kulturális javakra vonatkozóan tett hamis nyilatkozatok gyanúja esetén a hatóságok dönthetnek a javak ideiglenes visszatartása mellett, ami érinti a tulajdonhoz való jogot és a vállalkozás szabadságát.

Az EU Alapjogi Chartájának 52. cikke rögzíti, hogy az elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható, a korlátozásnak az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket kell szolgálnia, és arányosnak kell lennie.

Az intézkedések érzékeny egyensúlyt teremtenek az érintett jogok és a társadalom jogos érdekei között egy hatékony (a célkitűzést megvalósító), azonban a jogokat a lehető legkevésbé érintő megközelítés alkalmazásával.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslatnak nincs az Európai Unió költségvetését érintő jelentős vonzata.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A Bizottság felhatalmazást kap végrehajtási jogi aktusok elfogadására, hogy előírja az alkalmazandó speciális űrlapokat (pl. engedélyűrlapok, kérelmezési űrlapok, eskü alatt tett nyilatkozat szövege stb.) és a vonatkozó eljárások részleteit.

A Bizottság a tagállamokkal szoros együttműködésben nyomon követi a jogi eszköz és annak végrehajtási rendelkezéseinek teljesítményét. A folyamatos és szisztematikus nyomon követés lehetővé teszi annak azonosítását, hogy a szakpolitikai javaslat alkalmazása a várakozásoknak megfelelően történik-e, valamint így időben kezelhetővé válnak a végrehajtási problémák.

A tényadatok tagállamok általi gyűjtése alapot biztosít a rendelet jövőbeni értékeléséhez, és ez az alábbi monitoringmutatók alapján történik:

- a Bizottság számára küldött statisztikai információk a nyilvántartásba vett importőri nyilatkozatokról,
- végrehajtott ellenőrzések azokban az esetekben, ahol az importőr nyilatkozatot tett, és kétségek merültek fenn annak pontosságával kapcsolatban,
- a benyújtott behozatali engedély-kérelmek száma és a visszautasított kérelmek száma,
- a kulturális javak kereskedelmi forgalmára vonatkozó statisztikai információk (pl. azok az országok, ahonnan a kulturális javak leginkább érkeznek az EU-ba),
- azon esetek száma, amikor a kulturális javakat további ellenőrzésre visszatartották, ideértve a szakértői vizsgálatot is, valamint
- a tagállamok által megállapított és kivetett szankciók.

A vámnómenklatúra megfelelő albontásainak jövőbeni kialakítása²³ lehetővé teszi majd a kereskedelmi forgalom pontosabb nyomon követését és a specifikusabb statisztikai adatok gyűjtését az Unió vámterületére belépő kulturális javak számára és jellegére vonatkozóan.

A Bizottság értékelő jelentést készít a tagállamok által rendelkezésre bocsátott információk alapján, majd azt benyújtja az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz a rendelet **alkalmazási időpontját követő három év elteltével**, majd ezt követően ötévente. A rendelet értékelésének tartalmaznia kell, hogy a célkitűzések milyen mértékben teljesültek. Az értékelés eredményei jelentés formájában közölhetők egyéb európai intézményekkel is.

A nem jogalkotási, kísérő kezdeményezések hatékonyságának értékelésére a figyelemfelkeltő kampányok és képzések utólagos értékelése révén kerül majd sor.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

Az 1. cikk meghatározza a rendelet tárgyát és alkalmazási területét.

A 2. cikk a rendeletben alkalmazott kifejezések fogalommeghatározását adja meg.

A 3. cikk azt az elvet taglalja, amely értelmében a kulturális javak Unió vámterületére való behozatala csak abban az esetben engedélyezett, ha arra behozatali engedélyt szereznek, vagy importőri nyilatkozatot nyújtanak be. A kulturális javak ettől függetlenül ideiglenes jelleggel beléphetnek kiállítási vagy oktatási, illetve tudományos kutatási célokra, vagy olyan esetekben, amikor ideiglenes menedékre van szükség a megsemmisülésük vagy elvesztésük elleni védelemhez, ha a forrásországot fegyveres konfliktus érinti vagy természeti katasztrófa sújtja.

A 4. cikk meghatározza azokat az eseteket, amikor behozatali engedély szükséges, a személyt, akinek azt kérelmeznie kell, a feltételeket és szabályokat, valamint azt, hogy mely tagállami hatóságtól szerezhető be az engedély. Az előírások megkerülésének megakadályozása

²³ Elsőként az európai uniós vámtarifa-nómenklatúra szintjén a TARIC (az Európai Közösségek integrált vámtarifája) megfelelő albontásainak létrehozásával az uniós vámintézkedések alkalmazása céljából, majd később, nemzetközi szinten, a Vámigazgatások Világszervezetén keresztül, amely egyértelműen jelezte azon szándékát, hogy módosítaná a harmonizált rendszer 97. fejezetét és abban további albontásokat hozna létre.

érdekében az exportáló ország nem az az ország, ahol a tárgyat felfedezték vagy létrehozták („forrásország”), a megkülönböztetés pedig az alapján történik, hogy az exportáló ország az 1970. évi UNESCO-egyezménynek aláíró állama-e vagy sem. Aláíró fél és ezáltal a kulturális vagyoni tiltott csempészete elleni küzdelemre kötelezett ország esetén a kérelmezőnek igazolnia kell az adott országból történő törvényes kivitelt, nem aláíró fél esetén pedig a kérelmezőnek a forrásországból történő törvényes kivitelt kell igazolnia.

Az 5. cikk meghatározza azokat az eseteket, amikor importóri nyilatkozat szükséges, valamint az árukat bemutató szabványosított dokumentumot. A szabványosított dokumentum objektumazonosító, amely a kulturális javak leírására szolgáló nemzetközi szabvány. Ezt támogatják a főbb bűnüldöző hatóságok, a múzeumok, a kulturális örökségekkel foglalkozó szervezetek, a műkereskedelmi és műtárgyértékbecslési szervezetek, valamint a biztosítótársaságok. Ezt támogatja továbbá az UNESCO is a kulturális ingóságokra vonatkozó minimális mennyiségű adat rögzítésének nemzetközi szabványaként. Az objektumazonosítót számos tagállam ismeri és használja az objektumok digitális adatbázisokban történő, a szakosodott rendőri egységek általi katalógizálására az információközlés gyors eszközeként, valamint a minimális információkövetelmények meghatározására a múzeumok számára. A 4. cikkben foglalthoz hasonló megkülönböztetés történik az 1970. évi UNESCO-egyezményt aláíró és azt nem aláíró exportáló országok között.

A 6. cikk a vámhatóságok által végzett ellenőrzési és megerősítési lépésekre vonatkozik.

A 7. cikk előírja, hogy a Bizottságnak időszakosan közzé kell tennie a tagállamok által e rendelet céljából kijelölt illetékes vámhivatalok listáját. Ez a közzététel szükséges a gazdasági szereplők tájékoztatása érdekében.

A 8. cikk meghatározza, hogy a kulturális javakat milyen esetben tarthatja vissza a vámhatóság amiatt, hogy nem bizonyítható a szóban forgó kulturális javak forrásországból való jogszerű kivitele.

A 9. cikk felszólítja a tagállamokat, hogy szervezzék meg az együttműködést az illetékes hatóságaik között, valamint előírja egy elektronikus adatbázis jövőbeni kialakítását az információk, különösen az importóri nyilatkozatok és a kiadott behozatali engedélyek tárolásának és cseréjének megkönnyítésére.

A 10. cikk előírja a tagállamok számára, hogy a belső jogi rendszerükkel összhangban állapítsák meg előre az e rendelet megsértése esetén kivetendő szankciókat.

A 11. cikk felszólítja a tagállamokat, hogy szervezzenek megfelelő képzéseket az általuk a rendelet végrehajtására kijelölt hatóságok számára, valamint figyelemfelkeltő kampányokat, hogy tájékoztassák a potenciális vásárlókat a jogi keretrendszeréről, és visszatartsák őket a harmadik országból származó ismeretlen eredetű kulturális javak vásárlásától.

A 12. cikk felhatalmazza a Bizottságot a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására. Ez a felhatalmazás lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy szükség esetén (a változó körülmények miatt és a szerzett tapasztalatok alapján) meghatározza a kulturális javak azon minimális korát vagy kategóriáit, amelyek esetén kötelező a behozatali engedély. Mivel a Vámigazgatások Világszervezete egyértelműen jelezte azon szándékát, hogy a harmonizált rendszer 97. fejezetéhez (ahová a kulturális javak nagy többsége besorolásra kerül vámtarifai és statisztikai szempontból) további albontásokat adna hozzá a jövőben, a Bizottságnak képesnek kell lennie a rendelet mellékletében található vonatkozó vámtarifakódok megfelelő frissítésére.

A 13. cikk előírja egy bizottság kijelölését, amely segíti a Bizottságot a rendelet végrehajtásában. Az összehangoltság és a hatékonyság érdekében célszerű e célra azt a bizottságot kijelölni, amely már jelenleg is segíti a Bizottságot a kulturális javak kiviteléről szóló 116/2009/EK rendelet kapcsán.

A 14. cikk a jelentéskészítésre és értékelésre vonatkozik. A Bizottság rendszeres időközönként információkat gyűjt be a tagállamoktól a rendelet végrehajtásáról és teljesítményéről, számos mutató alapján. A tagállamok megfelelő kérdéseket kapnak, hogy ugyanolyan típusú információkat gyűjtsenek be, amelyek alapján a Bizottság jelentést készít az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. Az első jelentés benyújtására e rendelet végrehajtása kezdő dátumát követő három év elteltével kerül sor.

A 15. cikk rendelkezik a rendelet hatálybalépésére vonatkozó intézkedésekről.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a kulturális javak behozataláról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 207. cikkére,
tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) A Tanácsnak a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemről szóló, 2016. február 12-i következtetései, a Bizottságnak az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett, a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem fokozásáról szóló közleménye²⁴ és a terrorizmus elleni küzdelemről szóló irányelv²⁵ fényében a harmadik országokkal folytatott kereskedelemre vonatkozóan közös szabályokat kell elfogadni, hogy biztosítva legyen a kulturális javak elvesztése elleni hatékony védelem, az emberiség kulturális örökségének megőrzése és a fosztogatással szerzett, kulturális örökséget képező javak Unión belüli vevőknek történő értékesítésével megvalósuló terrorizmusfinanszírozás megelőzése.
- (2) A kulturális örökség a civilizáció egyik alapvető elemét képezi, minden nép kulturális életét gazdagítja, ezért védeni kell a jogellenes eltulajdonítással és háborús fosztogatással szemben. A Uniónak ennek megfelelően tiltania kell a harmadik országokból jogellenesen exportált kulturális javak Unió vámterületére való belépését.
- (3) A kulturális javaknak az Unió vámterületére történő belépésére a tagállamokban alkalmazandó különböző szabályokra tekintettel intézkedéseket kell tenni különösen annak biztosítása érdekében, hogy a kulturális javak behozatalára egységes ellenőrzések legyenek érvényesek azok belépésekor.
- (4) A közös szabályoknak le kell fedniük az Unió vámterületére belépő nem uniós kulturális javak vámkezelését, azaz a szabad forgalomba bocsátásukat és az árutovábbítástól eltérő különleges vám eljárások alá helyezésüket egyaránt.

²⁴ COM(2016) 50 final.

²⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/541 irányelve (2017. március 15.) a terrorizmus elleni küzdelemről, a 2002/475/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról, valamint a 2005/671/IB tanácsi határozat módosításáról; HL L 88., 2017.3.31., 6–21. o.

- (5) Tekintettel a vámszabad területek (és az úgy nevezett „vámszabad kikötők”) ismert lehetőségeire a kulturális javak tárolása terén, a bevezetendő ellenőrzési intézkedéseknek a lehető legszélesebb hatókörrel kell rendelkezniük az érintett vámeljáráások tekintetében. Ezeknek az ellenőrzési intézkedéseknek ezért nem csupán a szabad forgalomba bocsátott árukra, de a különleges vámeljáráások alá helyezett árukra is vonatkozniuk kell. Az ilyen széles hatókör azonban nem állhat szemben a szabad árutovábbítás elvével, és nem léphet túl a törvénytelenül exportált kulturális javaknak az Unió vámterületére történő belépése megakadályozásának célkitűzésén. Ennek megfelelően, bár az ellenőrzési intézkedések magukban foglalják az Unió vámterületére belépő áruk kezelésére szolgáló különleges vámeljáráásokat, nem terjedhetnek ki az árutovábbításra.
- (6) A rendeletben azokat a fogalommeghatározásokat kell alkalmazni, amelyek a kulturális javak jogtalan importjának, exportjának és tulajdonjog-átruházásának tilalmát és megakadályozását szolgáló eszközökről szóló, 1970. november 14-én Párizsban a tagállamok jelentős száma által aláírt UNESCO-egyezményben és a lopott vagy illegálisan exportált kulturális javakról szóló, 1995. június 24-én Rómában aláírt UNIDROIT-egyezményben használtakon alapulnak, figyelembe véve, hogy ezek és rendelkezéseik számos harmadik ország és a legtöbb tagállam számára ismerősek.
- (7) A kivitel jogszerűségét annak az országnak a törvényei és rendeletei alapján kell vizsgálni, ahol a kulturális javakat felfedezték vagy létrehozták („forrásország”). Az előírások megkerülésének megakadályozása érdekében, amikor a kulturális javakat az Unióba eltérő harmadik országból léptetik be, az azokat az Unió vámterületére bejuttatni szándékozó személynek igazolnia kell, hogy azok kivitele jogszerűen történt, ha a szóban forgó harmadik ország az 1970. évi UNESCO-egyezmény aláíró fele, és ennél fogva kötelezett a kulturális javak tiltott csempészete elleni küzdelemre. Egyéb esetekben az adott személynek igazolnia kell a forrásországból történő jogszerű kivitelt.
- (8) A külső határon keresztüli árukereskedelem aránytalan akadályozásának elkerülése érdekében, ezt a rendeletet csak bizonyos korhatárt elérő javak esetében kell alkalmazni. E célból célszerűnek látszik a korra vonatkozóan a 250 éves minimális küszöbérték meghatározása a kulturális javak minden kategóriájára. Ez a korra vonatkozó minimális küszöbérték biztosítja, hogy az e rendeletben előírt intézkedések a konfliktusok jellemezte területeken a fosztogatók által legvalószínűbben megcélzott kulturális javakra összpontosítsanak, anélkül hogy kizárnák a kulturális örökség védelmének biztosítása érdekében ellenőrizni szükséges egyéb javakat.
- (9) a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás belső piacot érintő kockázataira vonatkozó nemzetek feletti kockázatértékeléssel²⁶ összefüggésben a fosztogatással szerzett műtárgyak és régiségek csempészetét a terrorizmusfinanszírozás és a pénzmosási tevékenységek egyik lehetséges forrásaként azonosították.
- (10) A kulturális javak bizonyos kategóriái, nevezetesen a régészeti tárgyak, műemlékek részei, ritka kéziratok és ősnymtatványok különösen ki vannak téve a háborús fosztogatás és megsemmisítés veszélyének, ezért szükségesnek tűnik az Unió vámterületére történő belépésük előtti fokozott ellenőrzést biztosító rendszert

²⁶ COM(2017) 340 bizottsági közlemény

kialakítani. Egy ilyen rendszer a javak szabad forgalomba bocsátásához vagy az árutovábbítástól eltérő különleges vám eljárás alá helyezéséhez előírná a belépési tagállam illetékes hatósága által kibocsátott engedély bemutatását. Az ilyen engedélyt megszerezni kívánó személyeknek képesnek kell lenniük arra, hogy a forrásországból történő legális kivitel a megfelelő alátámasztó dokumentumokkal és bizonyítékokkal igazolják, különösen az exportáló harmadik ország által kibocsátott kiviteli igazolással vagy engedéllyel, tulajdonosi jogcímmel, számlákkal, adásvételi szerződésekkel, biztosítási dokumentumokkal, fuvarokmányokkal és szakértői véleményekkel. A teljes körű és pontos kérelmek alapján a tagállamok illetékes hatóságai döntenek az engedély indokolatlan késedelem nélküli kibocsátásáról.

- (11) A kulturális javak egyéb kategóriái esetében az azokat az Unió vámterületére bejuttatni kívánó személyeknek nyilatkozat formájában kell tanúsítaniuk a javak harmadik országból történő jogszerű kivitelét, és azért felelősséget kell vállalniuk, valamint kellő információt kell rendelkezésre bocsátaniuk az adott javakra vonatkozóan, hogy azokat a vámhatóságok azonosítani tudják. Az eljárás egyszerűsítése érdekében és jogbiztonsági okokból a kulturális javakra vonatkozó információkat egy szabványosított dokumentum segítségével kell rendelkezésre bocsátani. A kulturális javak leírására az UNESCO által javasolt objektumazonosító szabványt kell használni. A vámhatóságoknak nyilvántartásba kell venniük e kulturális javak belépését, meg kell őrizniük a vonatkozó dokumentumok eredeti példányait, és át kell adniuk azok másolatát a nyilatkozattevőnek, a javak belső piacra történő belépését követő nyomon követhetőségének biztosítása érdekében.
- (12) A kulturális javak oktatási, tudományos vagy kutatási célokra történő ideiglenes behozatalához nem szükséges engedély vagy nyilatkozat bemutatása.
- (13) A fegyveres konfliktus által érintett vagy természeti katasztrófa által sújtott országokból származó kulturális javak tárolása szintén engedélyezendő engedély vagy nyilatkozat bemutatása nélkül a biztonságuk garantálása és a megőrzésük céljából.
- (14) Az e rendelet végrehajtása során szerzett tapasztalatok és a változó geopolitikai és egyéb, a kulturális javak tekintetében kockázatot jelentő körülmények figyelembevétele, valamint a harmadik országokkal folytatott kereskedelem aránytalan korlátozásának elkerülése érdekében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 290. cikkével összhangban a jogi aktusok elfogadására vonatkozó hatáskört kell a Bizottságra ruházni a kulturális javak különböző kategóriáinak korára vonatkozó minimális küszöbérték kritériumának módosítása tekintetében. Ennek a felhatalmazásnak lehetővé kell tennie, hogy a Bizottság a Mellékletet a Kombinált Nomenklátúra módosításait követően naprakésszé tegye. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló 2016. április 13-i intézményközi megállapodásnak²⁷ megfelelően kerüljön sor. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.

²⁷ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

- (15) E rendelet végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében végrehajtási hatáskört kell a Bizottságra ruházni a kulturális javak Unió vámterületére történő ideiglenes behozatalának sajátos módozatainak, a behozatali engedély iránti kérelmek és űrlapok, valamint az importóri nyilatkozatok és azok kísérő dokumentumai sablonjainak, illetve az azok benyújtására és feldolgozására vonatkozó további eljárási szabályoknak az elfogadására. Végrehajtási hatáskört kell a Bizottságra ruházni az információk tárolására és tagállamok közötti cseréjére szolgáló elektronikus adatbázisok létrehozásának megszervezésére is. E hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek²⁸ megfelelően kell gyakorolni.
- (16) A rendelet végrehajtásának hatékony támogatása és jövőbeni értékelése alapjának biztosítása érdekében be kell gyűjteni a kulturális javak kereskedelmi forgalmára vonatkozó fontos információkat. A kulturális javak kereskedelmi forgalma nem követhető hatékonyan nyomon csupán az értékük vagy súlyuk alapján, mivel ez a két mérték ingadozhat. Létfontosságú a bejelentett tételek számára vonatkozó információk gyűjtése. Mivel az Egységes Nomenklátúra nem ad meg a kulturális javakra vonatkozóan kiegészítő mértékegységet, elő kell írni a tételek számának bejelentését.
- (17) A vámügyi kockázatkezelési stratégia és cselekvési terv²⁹ célja többek között a vámhatóságok képességeinek megerősítése, hogy javítható legyen a kulturális javak területét érintő kockázatokkal kapcsolatos reakciókészség. A 952/2013/EU rendeletben meghatározott közös kockázatkezelési keretrendszert kell használni, és a vonatkozó kockázati információkat ki kell cserélni a vámhatóságok között.
- (18) A tagállamoknak hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat kell bevezetniük a rendelet rendelkezéseinek megsértése esetére, és ezekről a szankciókról tájékoztatniuk kell a Bizottságot.
- (19) A Bizottság számára kellő időt kell biztosítani az e rendelet végrehajtását szolgáló szabályok elfogadására, különös tekintettel a behozatali engedély kérelmezéséhez vagy az importóri nyilatkozat elkészítéséhez használandó megfelelő űrlapokkal kapcsolatos szabályokra. Következésképpen e rendelet alkalmazását el kell halasztani.
- (20) Az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében meghatározott arányosság elvével összhangban ez a rendelet nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (21) E rendelet tiszteletben tartja az alapvető jogokat és figyelembe veszi az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkében elismert és az Európai Unió Alapjogi Chartájában, különösen annak II. címében kifejezésre jutó elveket,

²⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

²⁹ COM/2014/0527 final: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak az uniós vámügyi kockázatkezelési stratégiáról és cselekvési tervről.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

A rendelet tárgya és hatálya

Ez a rendelet meghatározza a kulturális javaknak az Unió vámterületére történő belépésére vonatkozó feltételeket és eljárást.

Ez a rendelet nem alkalmazandó az Unió vámterületén árutovábbítási eljárás alatt álló kulturális javakra.

2. cikk

Fogalommeghatározások

1. E rendelet alkalmazásában:

a) „kulturális javak”: bármely olyan objektum, amely régészeti, őstörténeti, történeti, irodalmi, művészeti vagy tudományos jelentőséggel rendelkezik, és amely a Mellékletben található táblázatban felsorolt kategóriákba tartozik, valamint megfelel a korra vonatkozóan ott meghatározott minimális küszöbértéknek;

b) „forrásország”: az az ország, amelynek a jelenlegi területén a kulturális javakat létrehozták vagy felfedezték;

c) „exportáló ország”: az az ország, ahol a kulturális javakat állandó jelleggel őrizték az Unióba való szállításuk előtt az adott ország törvényeivel és jogszabályaival összhangban;

d) „állandó jelleggel”: legalább egy hónapos időtartamig, és az ideiglenes felhasználástól, árutovábbítástól, kiviteltől vagy feladástól eltérő célra;

e) „szabad forgalomba bocsátás”: a 952/2013/EU rendelet 201. cikkében említett vám eljárás;

f) „az árutovábbítástól eltérő különleges eljárás alá vonás”: a javaknak a 952/2013/EU rendelet 210. cikkének b), c) vagy d) pontjában foglalt valamely különleges eljárás alá vonása;

g) „áru birtokosa”: a 952/2013/EU rendelet 5. cikkének (34) bekezdésében említett személy;

h) „nyilatkozattevő”: a 952/2013/EU rendelet 5. cikkének (15) bekezdésében említett személy.

2. A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 12. cikkel összhangban felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el a Mellékletben található táblázat második oszlopának módosítására a Kombinált Nomenklátúra módosításait követően, valamint a Mellékletben található táblázat harmadik oszlopában a korra vonatkozó minimális küszöbérték módosítására az e rendelet végrehajtása során szerzett tapasztalatok fényében.

3. cikk

Az Unió vámterületére belépő kulturális javak

(1) A kulturális javak szabad forgalomba bocsátása és a kulturális javak árutovábbítástól eltérő különleges vámeljárási alá vonása csak a 4. cikkel összhangban kibocsátott behozatali engedély vagy az 5. cikkel összhangban kiállított importőri nyilatkozat bemutatását követően engedélyezhető.

(2) Az (1) bekezdést nem kell alkalmazni a következőkre:

a) a kulturális javaknak a 952/2013/EU rendelet 250. cikke szerinti ideiglenes behozatala az Unió vámterületére oktatási, tudományos és kutatási célokból;

b) a kulturális javaknak a 952/2013/EU rendelet 237. cikke szerinti, valamely hatóság által vagy annak felügyelete alatt történő tárolása a javak megőrzésének kifejezett céljából.

(3) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok révén elfogadhat a kulturális javak (2) bekezdésben említett ideiglenes behozatalára vagy tárolására vonatkozó sajátos módozatokat. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 13. cikkben említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(4) Az (1) bekezdés nem érinti az Unió által az Európai Unió működéséről szóló szerződés 215. cikkével összhangban elfogadott egyéb intézkedéseket.

4. cikk

Behozatali engedély

(1) A Melléklet c), d) és h) pontjában említett kulturális javak szabad forgalomba bocsátása és az árutovábbítási eljárástól eltérő különleges eljárás alá vonása az Unióban a behozatali engedély vámhatóságoknak történő bemutatásával történhet meg.

(2) Az áru birtokosának a behozatali engedélyt a belépési tagállam illetékes hatóságánál kell kérelmeznie. A kérelemhez csatolni kell az esetleges alátámasztó dokumentumokat és az azt igazoló információkat, hogy a szóban forgó kulturális javak kivitele a forrásországból történt annak törvényeivel és jogszabályaival összhangban. Amennyiben azonban az exportáló ország a kulturális javak jogtalan importjának, exportjának és tulajdonjog-átruházásának tilalmát és megakadályozását szolgáló eszközökről szóló, 1970. november 14-én Párizsban aláírt UNESCO-egyezmény („az 1970. évi UNESCO-egyezmény”) aláíró fele, a kérelemhez mellékelni kell azokat az alátámasztó dokumentumokat és információkat, amelyek igazolják, hogy a kulturális javak kivitele az adott országból történt annak törvényeivel és jogszabályaival összhangban.

(3) A tagállam illetékes hatósága ellenőrzi, hogy a kérelem teljes-e. Az esetlegesen hiányzó információkat vagy dokumentumokat a kérelem kézhezvételétől számított 30 napon belül bekéri a kérelmezőtől.

(4) Az illetékes hatóság a teljes kérelem benyújtásától számított 90 napon belül megvizsgálja a kérelmet, és dönt a behozatali engedély kibocsátásáról vagy a kérelem elutasításáról. A kérelem elutasítására az alábbi okok miatt kerülhet sor:

a) amennyiben az exportáló ország nem aláíró fele az 1970. évi UNESCO-egyezménynek, és nincs igazolva, hogy a kulturális javak kivitele a forrásországból annak törvényeivel és jogszabályaival összhangban történt;

b) amennyiben az exportáló ország aláíró fele az 1970. évi UNESCO-egyezménynek, és nincs igazolva, hogy a kulturális javak kivitele az exportáló országból annak törvényeivel és jogszabályaival összhangban történt;

c) az illetékes hatóság alapos okkal feltételezheti, hogy az áru birtokosa ahhoz nem jogszerűen jutott hozzá.

(5) A tagállamok kijelölik az e cikkel összhangban behozatali engedély kibocsátására jogosult hatóságokat. A tagállamok az ilyen hatóságokra vonatkozó adatokat, valamint azok változását bejelentik a Bizottság számára.

A Bizottság az *Európai Unió Hivatalos Lapjának* „C” sorozatában közzéteszi az illetékes hatóságok listáját, illetve az azokra vonatkozó minden későbbi változást.

(6) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok révén létrehozhat sablonokat a behozatali engedély iránti kérelemhez, valamint eljárási szabályokat az ilyen kérelmek benyújtására és feldolgozására vonatkozóan. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 13. cikkben említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

5. cikk

Az importőr nyilatkozata

(1) A Melléklet a), b), e), f), g), i), j), k) és l) pontjában említett kulturális javak szabad forgalomba bocsátása és az árutovábbítási eljárástól eltérő különleges eljárás alá vonása az Unióban az importőr nyilatkozatának a belépési tagállam vámhatóságának való benyújtásával történhet meg.

(2) Az importőr nyilatkozatának tartalmaznia kell az áru birtokosa által aláírt nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy az áruk kivitelére a forrásországból annak törvényeivel és jogszabályaival összhangban került sor. Amennyiben azonban az exportáló ország a kulturális javakról szóló UNESCO-egyezmény aláíró fele, az importőr nyilatkozatának tartalmaznia kell az áru birtokosa által aláírt nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy az áruk kivitelére az adott országból annak törvényeivel és jogszabályaival összhangban került sor.

Az importőr nyilatkozatának tartalmaznia kell egy szabványosított dokumentumot, amely kellő részletességgel bemutatja a szóban forgó kulturális javakat, hogy azokat a vámhatóság azonosítani tudja.

(3) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok révén elfogadhat sablonokat az importőr nyilatkozatára, valamint eljárási szabályokat az importőr nyilatkozatának benyújtására és feldolgozására vonatkozóan. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 13. cikkben említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

6. cikk

Vámellenőrzés és megerősítés

(1) A 4. cikkben említett behozatali engedély és az 5. cikkben említett importőri nyilatkozat az adott esetnek megfelelően a kulturális javak szabad forgalomba bocsátásában vagy az árutovábbítási eljárástól eltérő különleges eljárás alá vonásában illetékes vámhivatalhoz nyújtandó be.

(2) Az Unió vámterületére történő belépéshez behozatali engedély kiadását igénylő kulturális javak esetén a vámhatóságok ellenőrzik, hogy a behozatali engedély megfelel-e a bemutatott árunak. E célból fizikai vizsgálatot végezhetnek a kulturális javakon, beleértve szakértői vizsgálat végrehajtását is.

(3) Az Unió vámterületére történő belépéshez importóri nyilatkozat kiadását igénylő kulturális javak esetén a vámhatóságok ellenőrzik, hogy az importóri nyilatkozat megfelel-e az 5. cikkben vagy annak alapján előírt követelményeknek és a bemutatott árunak. E célból további információkat kérhetnek a bejelentőtől, és fizikai vizsgálatot végezhetnek a kulturális javakon, beleértve szakértői vizsgálat végrehajtását is. Az importóri nyilatkozatot egy sorszám és egy nyilvántartásba vételi dátum hozzárendelésével nyilvántartásba veszik az áru kibocsátásakor, és a bejelentő számára rendelkezésre bocsátják a nyilvántartásba vett importóri nyilatkozat egy példányát.

(4) A kulturális javak szabad forgalomba bocsátásához vagy az árutovábbítási eljárástól eltérő különleges eljárás alá vonásához a nyilatkozat benyújtásakor a termékek mennyiségét a Mellékletben meghatározott kiegészítő mértékegység használatával kell megadni.

7. cikk

Illetékes vámhivatalok

Amennyiben a tagállamok korlátozzák a kulturális javak szabad forgalomba bocsátásában vagy az árutovábbítási eljárástól eltérő különleges eljárás alá vonásában illetékes vámhivatalok számát, akkor e vámhivatalok adatairól, valamint az azokban bekövetkező változásokról tájékoztatják a Bizottságot.

A Bizottság az *Európai Unió Hivatalos Lapjának* „C” sorozatában közzéteszi az illetékes vámhivatalok listáját, illetve az azokkal kapcsolatos minden későbbi változást.

8. cikk

Vámhatóságok általi ideiglenes visszatartás

(1) A vámhatóságok lefoglalják és ideiglenesen visszatartják az Unió vámterületére behozott kulturális javakat, amennyiben a kulturális javak a 3. cikk (1) és (2) bekezdésében megállapított feltételek teljesülése nélkül kerültek behozatalra az Unió vámterületére.

(2) Az (1) bekezdésben említett közigazgatási határozatot indokolással kell ellátni, azt közölni kell a bejelentővel, és azzal szemben a nemzeti jogban meghatározott eljárásoknak megfelelően hatékony jogorvoslati lehetőségnek kell rendelkezésre állnia.

(3) Az ideiglenes visszatartás időszaka szigorúan arra az időtartamra korlátozódik, amely a vámhatóságok és egyéb büntetőhatóságok számára annak meghatározásához szükséges, hogy az adott eset körülményei igazolják-e a visszatartást az Unió vagy a nemzeti jog egyéb rendelkezései értelmében. Az e cikk szerinti ideiglenes visszatartás maximális időtartama 6 hónap. Ha az illetékes hatóságok az említett időszakon belül nem hoznak határozatot a kulturális javak további visszatartásáról, vagy úgy határoznak, hogy az ügy körülményei nem teszik szükségessé a további visszatartást, a kulturális javakat haladéktalanul a nyilatkozattevő rendelkezésére kell bocsátani.

9. cikk

Közigazgatási együttműködés

(1) E rendelet végrehajtása érdekében a tagállamok biztosítják a 3. cikk (4) bekezdésében említett illetékes hatóságaik közötti együttműködést.

(2) Lehetőség van elektronikus rendszer kifejlesztésére az információk tárolása és azoknak a tagállamok hatóságai között cseréje céljából, különös tekintettel az importóri nyilatkozatokra és a behozatali engedélyekre.

(3) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján meghatározhatja az alábbiakat:

a) a (2) bekezdésben említett elektronikus rendszer telepítésére, működtetésére és karbantartására vonatkozó rendelkezések;

b) az információknak a (2) bekezdésben említett elektronikus rendszer segítségével történő tárolására és a tagállamok közötti információcserére vonatkozó részletes szabályok.

Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 13. cikkben említett eljárással összhangban kell elfogadni.

10. cikk

Szankciók

A tagállamok megállapítják a 3., 4. és 5. cikk megsértése esetén alkalmazandó szankciókat, különös tekintettel a kulturális javaknak az Unió vámterületére történő bejuttatása érdekében tett hamis nyilatkozattételre és hamis információk benyújtására, és a tagállamok minden szükséges intézkedést megtesznek e szankciók végrehajtásának biztosítására. Az előírt szankcióknak hatékonyak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük. A tagállamok a rendelet hatálybalépését követő 18 hónapon belül tájékoztatják a Bizottságot ezekről a szabályokról és intézkedésekről, és ezt követően haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot az ezeket érintő bármely módosításokról.

11. cikk

Képzés, kapacitásépítés és figyelemfelkeltés

A tagállamok képzési és kapacitásépítő tevékenységeket végeznek e rendelet érintett hatóságok általi hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében. Figyelemfelkeltő kampányokat is alkalmazhatnak a kulturális javak egyedi vásárlóinak szenzitívizálása céljából.

12. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

(1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás gyakorlásának feltételeit ez a cikk határozza meg.

(2) A Bizottságnak a 2. cikk (2) bekezdése szerinti, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozó felhatalmazása határozatlan időre szól [e jogi aktus hatálybalépésének napját a Kiadóhivatal tölti ki]-tól/-től kezdődő hatállyal.

(3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 2. cikk (2) bekezdése szerinti felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

(4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban foglalt elveknek megfelelően konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.

(5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

(6) A 2. cikk (2) bekezdése értelmében elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

13. cikk

A bizottsági eljárás

(1) A Bizottság munkáját a 116/2009/EK tanácsi rendelet³⁰ 8. cikkével létrehozott bizottság segíti.

(2) Az e cikkre való hivatkozás esetén a 182/2011/EU rendelet 5. cikke alkalmazandó.

14. cikk

Jelentéstétel és értékelés

(1) A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot e rendelet végrehajtásáról. E tájékoztatás különösen tartalmazza az alábbiakat:

a) statisztikai információk a nyilvántartásba vett importőri nyilatkozatokról;

b) információk e rendelet megsértésének eseteiről;

c) a benyújtott behozataliengedély-kérelmek száma és a visszautasított behozataliengedély-kérelmek száma;

d) a kulturális javak kereskedelmére vonatkozó fontos statisztikai információk;

³⁰ A Tanács 116/2009/EK rendelete (2008. december 18.) a kulturális javak kiviteléről (HL L 39., 2009.2.10., 1. o.).

e) a kulturális javak visszatartásával járó esetek száma; és

f) azon esetek száma, ahol a kulturális javakat a 952/2013/EU rendelet 199. cikkével összhangban az állam számára felajánlották.

E célból a Bizottság vonatkozó kérdőíveket küld ki a tagállamok számára. A tagállamok számára 6 hónap áll rendelkezésre arra, hogy a kért információkat megadják a Bizottságnak.

(2) A Bizottság e rendelet végrehajtásáról jelentést készít az Európai Parlament és a Tanács részére e rendelet alkalmazási időpontját követően három év elteltével, majd ezt követően öt évente.

15. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2019. január 1-jétől kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök